

TŘÍDNÍ VZDĚLÁVACÍ PLÁN
LESNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLKY VĚTVIČKA
2023/2024

Zpracovala: MgA. Bc. Veronika Formánková a Bc. Martina Morávková
Platnost: od 4. 9. 2023

CHARAKTERISTIKA TŘÍDY

Jedná se o heterogenní třídu, se zapsanou kapacitou 20 dětí.

V září 2023 je zapsáno 18 dětí ve věku od tří do sedmi let, přičemž maximální počet dětí v jeden den činí 17 (ne všechny děti využívají celotýdenní docházku).

Z toho je 9 chlapců a 9 děvčat. Děti, které půjdou ve školním roce 2022/23 k zápisu do ZŠ, je 9.

DENNÍ PROGRAM

V režimu dne je dodržován a respektován biorytmus, tělesné a duševní zásady hygieny dětí, podávání jídel po 2,5 hodinách. Je zajištěn pitný režim pro děti v průběhu celého dne. Děti nejsou do jídla nuceny, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a učily se tak pestrému stravování.

Denní program je dostatečně pružný, reaguje na individuální potřeby dětí a aktuálně změněné potřeby, zároveň však dbáme na to, aby **každý den měl jasný rytmus, který umožní dětem cítit se bezpečně**. V průběhu dopoledne dáváme velký prostor volné hře, odpoledne po naslouchání jsou pro děti připraveny zejména klidové, kreativní a odpočinkové činnosti, které jsou dětem nabídnuty. Děti se však činnostmi nemusí účastnit. Děti s povinnou předškolní docházkou mají 1 x týdně soustředěnou předškolní přípravu - té se účastní.

Děti mají dostatek prostoru pro spontánní hru a její dokončení. Aktivita a spontánnost jsou u dětí zvláště podporovány. Děti provádějí činnosti buď individuálně, nebo v malých či větších skupinách. Dětem je zajištěn dostatek soukromí, potřebují-li ho. Při plánování činností se vychází z potřeb a zájmů dětí.

Provoz mateřské školy začíná v 8.00 a končí v 16.00 hodin. Děti přicházejí na předem určené místo poblíž železniční zastávky Plzeň Bolevec (tzv. Plácek) postupně mezi 8:00 a 8:10 hodin, poté skupina odchází přímo do zázemí LMŠ nebo na jiné místo, kde probíhá svačina

a volná hra dětí. Rodiče (nebo osoby oprávněné k vyzvedávání dětí) si vyzvedávají děti po obědě v 11:45 nebo ve 14:00 přímo v zázemí LMŠ nebo v 15:45 – 16:00 poblíž tzv. Plácku.

(Místo předávání se může měnit vzhledem k dopravní situaci nebo počasí – rodiče jsou předem vyrozuměni).

SPOLEČNÉ STOLOVÁNÍ

Společné stolování - svačiny - probíhají podle programu buď v zázemí LMŠ pod venkovním přístřeškem, kde má každý své stálé označené místo, nebo v přírodě (den bez káry). Každé dítě si nosí pití a vlastní svačinu z domova.

Společné stolování - oběd - má v denním rytmu LMŠ Větvicka velmi významné místo. Je předělem mezi dopoledním a odpoledním programem a zároveň rituální a společenskou záležitostí. Probíhá v jurtě.

Podporujeme kulturu stolování - děti i průvodci mají kompletní příbor, nádobí na dva chody (misku na polévku a talířek na druhý chod) a ubrousek.

Děti mají své místo u stolu, tak aby byla **uspokojena jejich potřeba místa** a zároveň i potřeba bezpečí a jistoty, toto místo jim zůstává po celý rok (pokud průvodci nevyhodnotí, že je potřeba místo dítěti z jakéhokoli důvodu změnit); děti své místo poznají podle značky. Jídlo je společné pro všechny přítomné (je umožněna dieta podle individuálních potřeb rodin a možností jídelny) – jídlo děti i průvodce spojuje a to nejen symbolicky. Když jsou všichni pohodlně usazeni u stolů, následuje poděkování za jídlo zakončené přáním dobré chuti. Přání říkají ti, kteří chtějí, děti které si nechtějí z nějakého důvodu přát s ostatními, tiše poslouchají (rituální říkanka viz níže).

Během oběda u stolu probíhají nejrůznější komunikace, ať už mezi průvodcem a dětmi nebo mezi dětmi samotnými. Po obědě si starší děti chodí samy vyškrábnout zbytky jídla (dětmi, které chodí do Snovízu zbytky z talíře vyškrábne průvodce) do kyblíku k tomu určeného ve chvíli, kdy odejde z jurty většina dětí, která chodí spát do Snovízu. Přechod mezi těmito dvěma činnostmi je uveden větou průvodce, který odchází s dětmi spát: „*Přejeme Vás příjemné naslouchání.*“ V tuto chvíli mohou děti začít chodit vyškrabávat zbytky.

DIAGNOSTIKA DĚTÍ

Diagnostika všech dětí probíhá v LMŠ Větvicka 2x ročně, vždy na podzim (listopad)

a na jaře (duben). Diagnostika probíhá na základě pozorování a komunikace s dítětem. Průvodci po celý školní rok zaznamenávají pokrok dítěte ve všech oblastech vzdělávání formou tzv. epizodického záznamu, který může mít dvě formy:

Písemná forma – poznámka na papíře – která je následně přepsána do elektronického evaluačního formuláře (záznam důležité události, adaptace, pokroku, řešení konfliktu...) průvodci mají pro záznamy stále u sebe papír a tužku.

Forma fotografie – zachycení důležitého momentu či díla, fotografie se vkládá na stránku k tomu určenou, tak aby byla k dispozici všem průvodcům.

Obě tyto formy slouží jako podklad pro diagnostiku dítěte. S dětmi s povinnou školní docházkou je nejméně 1 x za rok realizován a vyhodnocen test školní zralosti (se speciálním pedagogem, který je členem týmu). Výsledky testu školní zralosti, případně doporučení pro rodiče, jsou předány během osobních konzultací a mailem.

Adaptace nových dětí – po měsíci docházky zaznamenávají písemně průvodci i rodiče své postřehy k adaptaci dítěte.

VOLNÁ HRA, PRAHRA

Dopolední program je přizpůsoben tak, aby děti měly dostatek času pro volnou hru či prahru. Obě tyto formy jsou v LMŠ Větvíčka velmi podporovány – jsou pro ně vytvářeny podmínky.

„Prahra“

„Prahru“ LMŠ Větvíčka chápe jako hru s přírodninami (s přírodou), kdy dítě vše potřebné ke své hře získá z přírody.

Místo lopatky použijeme k vyhloubení díry klacek; když chceme udělat muziku, vezme dva kamínky a zkoušíme, jak to bude znít, když je o sebe budeme třít, když budeme jedním bušit do druhého...

V přírodě se dá třeba ale i vařit - jako sporák poslouží ztrouchnivělý pařez, velké listy se promění v hrnce a pánve. Surovin, ze kterých se dá vařit, je v přírodě nepočítaně (jehličí, kamínky, kůra, písek...).

V lese se dá také třeba stavět. Stačí najít klacky a větve vhodné délky a tloušťky a před zraky dětí a dospělých začne mezi stromy vyrůstat domeček pro zvířátka nebo bunkr pro vojáky.

Volná hra

Volnou hrou rozumí LMŠ Větvíčka takovou hru, kde je dospělý pouze pozorovatel. Do hry zasahuje jen v případě, že to situace žádá (dítě o radu či pomoc volá nebo průvodce svůj zásah vyhodnotí jako nutný.)

V LMŠ Větvíčka děti zažívají i jiné formy hry – průvodce jedná tak, aby co nejvíce reagoval na jejich potřeby; přičemž se snaží rozlišovat mezi tím, co děti potřebují a co chtějí.

(Např. na dětskou větu „Já nevím, co mám dělat“ je lepší odpověď průvodce: „Blahopřeju, to je skvělé.“ než „ Tak co kdybys udělal/a tohle...“. Průvodce dětem (obrazně) ukazuje cesty a dává jim velký prostor pro to, aby si samy zvolily, po které půjdou. Je ale pro ně vždy Průvodcem.

Volná hra s asistencí

Dítě ke své hře potřebuje z nějakého důvodu přítomnost či větší pomoc průvodce.

Potřebuje vyvrtat v polínku díru, potřebuje zatlouct hřebík, protože polínko je moc silné a dítě nemá ještě tak velkou sílu.

Potřebuje pomoci nakreslit koně nebo princeznu, kterou si potom samo vybarví či ozdobí.

Chce, aby dospělý hrál zlou královnou, protože ostatní děti se do této role nechtějí nebo nemohou vcítit.

Řízená činnost

Řízená činnost průvodcem je dětem nabízena několikrát během dne. V ranním kruhu jsou přítomny všechny děti a to bez výjimky, ne všechny děti se ale musí činnosti přímo zúčastnit; některé jen přihlížejí. Činnosti v ranním kruhu mají rytmický charakter (báseň s pohybem nebo bez, říkadlo, píseň) a odvíjí se od týdenního tématu či ročního plánu.

Řízená činnost (zpravidla kreativní, tvůrčí či odpočinková), vedená průvodcem zcela nebo částečně, je dětem nabízena v odpoledních hodinách. Dětem je činnost nabídnuta, ale není od nich vyžadováno, aby se všichni bezpodmínečně účastnili. Volba, zda se činnosti zúčastní či

nikoli, je ponechána na nich; některé děti jen přihlíží, jiné nechávají činnost zcela bez povšimnutí. Výjimkou jsou děti s povinnou předškolní docházkou. Ty mají určený čas na tzv. Úkoly a Předškolácké Projekty.

Úkoly jsou nabízeny alespoň 1 x týdně; slouží k tréninku dovedností, které jsou potřeba při přechodu na další vzdělávací stupeň. (ukázka: smyslové hry – Kimovy hry, paměťové hry, tzn. nabalovací hry – např. Šla babička do městečka, koupila tam..., nebo opakování pohybů po ostatních dětech, rytmické hry – vytleskávání rytmu, hry zaměřené na spolupráci – vytváření společných obrázků, obrazců či děl). V zimním období, kdy děti zůstávají delší dobu v jurtě, budou dětem nabízeny takové aktivity, které budou vycházet z výsledků Testu školní zralosti jednotlivých dětí. To umožní dětem připravovat činnosti „na míru“ a dle jejich momentálních vývojových potřeb. Činnosti budou zaměřeny spíše individuálně a to na jemnou motoriku (např. práce s papírem a hlinou, korálky, šití), na grafomotoriku (uvolňování ruky – příprava na psaní) apod.

Předškolácké Projekty: v druhém pololetí, kdy už víme, které děti míří ze školky a které ještě rok budou zrát, pracujeme s dětmi na individuálních dlouhodobých Projektech. Každý předškolák pracuje s vedením jednoho z průvodců. Vzniká hmatatelný předmět. Projekt vychází z přání předškoláka, staví na jeho silných stránkách, průvodci ho pomáhají plánovat i realizovat. Dítě seznamují s novým druhem práce - projektovou prací; v tomto věku je váha podpory průvodce velká; především děti podporujeme tak, aby byl Projekt dokončen a ony zažily úspěch. Projekty bývají tajemstvím pro rodiče, seznamují se s nimi zpravidla až v červnu, na "absolventské" slavnosti.

(Ve školce takto vznikla např. židle, obrazy tvořené různými technikami, autorská kniha, šité hračky apod.)

Další pravidelné řízené činnosti:

Kromě řízených činností, které vyplývají z týdenních témat, budou součástí vzdělávacího plánu ve školním roce 2023/2024 i tyto činnosti:

péče o zahradu (nejméně 1 x měsíčně)

vaření (nejméně 1 x měsíčně)

canisterapie (nejméně 1 x měsíčně)

dramatická výchova (bez stanovené četnosti)

dny bez káry (2 – 4 x měsíčně)

práce s dřevem + další vyrábění u ponku (bez stanovené četnosti)

Péče o zahradu a vaření

Ve Větvíčce jsou dva vyvýšené záhonky a bylinkovou spirálu, které zapojíme do našeho vzdělávání v souvislostech. Propojíme pozorování (a vnímání) přírody v běhu ročních období s péčí

o zahradu a využití rostlin pro vaření s dětmi. Někdy si uvaříme jen čaj z našich bylinek nebo z lesních plodů, jindy se pustíme do složitějších receptů. I tímto způsobem podporujeme zážitek dětí z toho, že každá práce má začátek a konec, že z dobře odvedené práce je užitek. Předpokládáme, že přijde i příležitost poučit se z nezdarů (ať už vlastních nebo ze zásahu vyšší moci, počasí).

Canisterapie kladně působí na psychickou a sociální stránku dítěte a zároveň pozitivně ovlivňuje i jeho fyzický stav. V LMS Větvíčka probíhá canisterapie vedená odborníkem z Výcvikového canisterapeutického sdružení Hafík, z.s. Je zaměřená na nácvik správného jednání se psy, odbourávání strachu z nich, prožití radosti z přítomnosti psa, možnosti podílet se na péči o něj.

Dramatická výchova (DV) je velmi efektivní metodou vzdělávání; poskytuje dětem bezpečné prožitky skrz hru. V dramatické výchově se vychází z přirozené dětské napodobivé hry (hry „jako“), která je založena na přeměně. Ve Větvíčce používáme různá cvičení a aktivity, které vedou k tomu, že dítě může např. přijmout roli někoho jiného - kdo je jiný než já, pochopit jeho jedinečnost, osud, příběh, vlastnosti, pocity. „Obout si cizí boty“ – DV tak pomáhá dobré socializaci dětí – vše s ohledem na aktuální vývojový stav dítěte.

Dny bez káry znamenají, že po ranním předání dětí rodiči putujeme po vzdálenější okolí školky, děti i průvodci jen s batohy, kára (obvykle vezoucí spoustu věcí, které dětem i průvodcům zajišťují větší servis) zůstává zaparkovaná. Prozkoumáváme okolí a děti tak mají možnost objevovat nová místa, seznamují se s širším okolím, než je zázemí školky. Kromě toho ale dny bez káry přinášejí do programu školky výzvu popasovat se s nezvyklým a také výzvu

k zvládnutí nekomfortu. V neposlední řadě může být objevování velké dobrodružství. Den bez káry znamená, že na oběd a další tradiční program jsme už v zázemí školky.

Do programu Větvičky neodmyslitelně **patří práce se dřevem a nástroji** – noži, pilkami apod. Dětem riziko práce s těmito nástroji postupně dávkuje a zvyšujeme, děti tím získávají zručnost a sebedůvěru.

HARMONOGRAM DNE

8:00 – 8:10	příchod dětí na místo předávání (Plácek)
8:10 – 8:30	putování, cesta do zázemí LMŠ či na jiné místo v okolí
8:30 – 9:00	ranní kruh, přivítání, zpěv, básně, říkadla + hygiena, svačina
9:00 – 11:15	volná hra + příprava na oběd
11:15 – 11:45	oběd
11:45	čas vyzvedávání dětí po obědě
11:45 – 12:30 ^x	poslech příběhu, odpočinek pro starší, logo prevence
	^x spaní pro mladší děti ve Snovízu (+- hodina čistého spánku)
12:30 – 14:00	aktivity nabízené průvodcem (kreativní, klidové, tvůrčí, aktivity zaměřené pro rozvoj předškolních dovedností) + volná hra
14:00	vyzvednutí dětí, které potřebují jít dříve
14:00 – 14:45	hygiena, svačina (max. 15 minut), úklid pomůcek a zázemí LMŠ
14:45 – 15:45	závěrečný kruh – zpěv, odchod ze zázemí školky zpět na Plácek, putování lesem + volná hra
15:45 – 16:00	předávání dětí rodičům nebo osobám k převzetí dětí pověřeným

Mezi jednotlivými činnostmi jsou tzn. rituální předěly (píseň nebo báseň), které slouží k ukončení jedné činnosti a přechodu k činnosti jiné. Dětem tyto předěly pomáhají orientovat se ve školkovém dění a dodávají jim pocit jistoty a bezpečí. Průvodcům usnadňují přechody a přesuny.

Odchodová píseň (zpívá se při odchodu z místa)

Tralalí, tralalá,

Tralalí, tralalá

Tralalí, tralalá

Tralalí, tralalá.

Skřítci půjdou lesem, trávou, mechem, vřesem.

Tralalí, tralalá

Tralalí, tralalá.

Báseň - pro otevření vrátek

Školko, školko Větvičko, otevři se maličko.

Školko, školko Větvičko, otevři se maličko.

Svolávací píseň (do RK, ZK, před úklidem)

Hola děti hola,

Do jednoho kola, do jednoho kola.

Hola děti hola,

Do jednoho kola, do jednoho kola.

Možná obměna na svolání na pití odpoledne před odjezdem z Pískovky

Hola děti hola,

picí pauza volá, picí pauza volá.

Báseň - přivítání se v RK

Slunce už vstalo nad horami,

usmálo se na zemi.

*I mé vlásky pohladilo,
růžovými dlaněmi.*

Píseň před mytí rukou (dopoledne a odpoledne)

Umyjem si ruce, umyjem je mýdlem.

Umyjem si ruce, než začneme s jídlem.

Zbavíme se špíny, zbavíme se hlíny.

Zbavíme se nečistoty, vrhneme se na dobroty.

Báseň pro přání dobré chuti - před obědem

Pestré plody, zlaté klasy, Slunce darovalo.

Tohle všechno pod oblohou po celý rok zrálo.

A proto teď děkujeme, i Matičce Zemi,

že chránila svá semínka, před bouřemi všemi.

Dobrou chuť.

Píseň na rozloučení - v závěrečném kruhu

Matko země Tvá síla je ve mně,

ohněm pálíš a za to náš dík.

Matko země Tvá síla je ve mně,

vodou zurčíš a za to náš dík.

Matko země Tvá síla je ve mně,

větrem fučíš a za to náš.

Matko země Tvá síla je ve mně,

všechno nás učíš a za to náš dík.

ČLENĚNÍ VZDĚLÁVACÍHO PLÁNU, INTEGROVANÉ BLOKY

Třídní plán vychází ze školního vzdělávacího plánu Rok v lese. Ten je rozdělen na čtyři velké celky: Podzimní, Zimní, Jarní a Letní čas ve Větvíčce. Každý tento celek je naplněn integrovanými bloky = týdenními tématy (případně 14. denními, vždy záleží na tom, do jaké míry děti zvolené téma zaujalo). Témata vychází z dění v přírodě, zvyků a tradic, které se k obdobím vážou - nebo naplňují témata RVP PV (např. vesmír). Nabízí oporu při přípravě na jednotlivé dny ve školce, jsou inspirací při přípravě projektů jednotlivých průvodců. Nicméně je přípustné se od tématu odchýlit, jestliže to potřeby a zájmy dětí a průvodců (i rodičů) vyžadují.

Roční období jsou symbolicky vizualizována přírodninami a předměty shromážděnými na tzv. stolku ročních období.

Jednotlivé celky (vzdělávací záměry, vzdělávací cíle, očekávané výstupy) jsou popsány v příloze tohoto třídního vzdělávacího plánu.